

การประเมินผลโครงการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ
จังหวัดปทุมธานี

**Evaluation of the Implementation on the Development
of Non - communicable Disease Prevention & Control Model
: Pathumtani Province**

อรวรรณ บำรุง

Orawan Bumrung M.A

ธีระ เบญจมาโยธิน ศ.ม.

Teera Benchamayotin M.A.

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 กรุงเทพฯ

Office of Disease Prevention & Control 1, Bangkok

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อประเมินผลการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ
กรณีศึกษา : ศูนย์สุขภาพชุมชน 3 แห่ง จังหวัดปทุมธานี เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม - กันยายน 2547
โดยใช้วิธีนิเทศติดตาม,ศึกษาจากเอกสารการนำเสนอผลงาน การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่
ผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 23 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา และนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่
ตามแนวคิดรูปแบบจำลองซิปป์ ผลการประเมิน ด้านบริบท ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์
ของโครงการของเจ้าหน้าที่พบว่าใช้วิธีเตรียมความพร้อมโดยการจัดอบรมประชุม การรับรู้สถานการณ์
โรคไม่ติดต่อในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ พบว่ารับรู้จากระบบการจัดเก็บเอกสารรายงาน ด้านนโยบาย พบว่า
มีนโยบายงานป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อทั้งในระดับกระทรวงและระดับจังหวัด การได้รับการสนับสนุน
ด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ พบว่ามีความเพียงพอ แต่มีปัญหาเรื่องความล่าช้าของการนำงบประมาณมาใช้
ระบบการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเครือข่ายยังเป็นลักษณะตามสายการบริหารงานและตามกิจกรรมเดิมที่
เคยได้รับ การเฝ้าระวังโรคยังมีปัญหาในเรื่องของระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลให้ทัน
ต่อสถานการณ์, กระบวนการป้องกันการระบาดของโรค ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการคัดกรองโรคทั้งใน
ชุมชนและสถานบริการ ศูนย์สุขภาพชุมชนทั้ง 3 แห่ง มีรูปแบบการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไม่
ติดต่อดังกล่าว ซึ่งพบว่าทั้ง 3 รูปแบบบรรลุผลสำเร็จในด้านการจัดการให้มีการบริการควบคุมความเสี่ยง
โดยมีการจัดบริการระบุกลุ่มเสี่ยง คัดกรองผู้เสี่ยงและสนับสนุนดูแลควบคุมปัจจัยเสี่ยง รูปแบบเครือข่าย
เพื่อสนับสนุนบริการสุขภาพของศูนย์สุขภาพชุมชนยังขาดการพัฒนาในลักษณะผสมผสานงาน เจ้าหน้าที่
ยังขาดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน

การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายยาสูบ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ปี 2547

จงดี กิ่งเกล้า ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) Jongdee Kingklao M.A (Social Development)
ธีระ เบญจมโยธิน ศ.ม (พัฒนาสังคม) Teera Benchamayotin M.A. (Social Development)
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 กรุงเทพฯ Office of Disease Prevention & Control 1,Bangkok
ระยะเวลาดำเนินการ เริ่มดำเนินการเดือนตุลาคม 2546 ถึง เดือน กันยายน 2547
งบประมาณ กรมควบคุมโรค จำนวน 287,500 บาท

บทคัดย่อ

การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายยาสูบ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ปี 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายยาสูบ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ปี 2547 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) และใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจำนวน 1,066 คน สถานที่ 5 แห่งตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 10 (ร้านอาหารที่มีเครื่องปรับอากาศ โรงเรียน สถานบริการทางสาธารณสุข สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า) จำนวน 305 แห่ง และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 49 คน

ผลการสำรวจ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่รับทราบพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ คิดเป็นร้อยละ 67.8 โดยรับทราบจากสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 31.9 และเห็นว่าพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับไม่เป็นปัญหา / อุปสรรค ต่อกิจการถึงร้อยละ 86.9 และยังพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้รับการอบรม / ชี้แจง เกี่ยวกับพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ จากผู้เกี่ยวข้องร้อยละ 65.9 การจัดสถานที่ให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ไม่เหมาะสมถึงร้อยละ 59 มีเพียงร้อยละ 41.6 ที่ยังมีการฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ คือไม่ติดสติ๊กเกอร์ที่เป็นสัญลักษณ์ที่ห้ามสูบบุหรี่และยังให้มีการสูบบุหรี่ในสถานที่ห้าม ส่วนความรู้เรื่องกฎหมายยาสูบของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เข้าร่วมโครงการพบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ อยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ปัญหาอุปสรรค ยังมีสถานประกอบการบางแห่งที่มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ เนื่องจากเจ้าของสถานประกอบการไม่ได้ดูแลเอง มีพนักงาน / ลูกจ้างดูแลแทน และไม่มีความรู้ในเรื่องพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ จึงไม่ให้ความสำคัญ ทำให้ยังมีการฝ่าฝืน กระทำผิดกฎหมายอยู่

ข้อเสนอแนะ ควรมีการเร่งรัด รมณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้เรื่องกฎหมายยาสูบ ในผู้ประกอบการและประชาชนต่อไปอย่างพอเพียงและจริงจัง ตลอดจนมีการนำกฎหมายมาบังคับใช้อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป